

भेरीगंगा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
छिन्चु, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ०६

संख्या: ०३

मिति: २०८०/१०/२३ गते

भाग-२

भेरीगंगा नगरपालिका

सार्वजनिक शौचालय निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८०

कार्यपालिका बैठकबाट स्वीकृत मिति: २०८०/१०/२१

प्रस्तावना: नेपालको संविधानले स्थानीयतहलाई सुम्पिएको संबैधानिक कर्तव्य पालना गर्दै स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने नागरिकको संबैधानिक हकको प्रत्याभूतिका लागि तथा स्थानीय तहले आफ्ना नागरिक प्रतिको जिम्मेवारी पूरा गर्ने क्रममा महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, तेश्रो लिङ्गी तथा विभिन्नखालको अपाङ्गता भएका मानिसहरूले समेत सजिलै प्रयोग गर्न सक्ने सुविधायुक्त एवं पहुँचयुक्त, सफा एवं वातावरणमैत्री सार्वजनिक शौचालयको निर्माण, सञ्चालन र दिगो व्यवस्थापन गर्न सार्वजनिक शौचालय निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८० तर्जुमा गरी लागु गर्न बाञ्छनीय भएकोले, मिति २०८०/१०/२१ मा बसेको भेरीगंगा नगरपालिकाको नगर कार्यपालिका बैठकबाट स्वीकृत गरी यो निर्देशिका जारी गरिएको छ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. सक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(क) यस निर्देशिकाको नाम सार्वजनिक शौचालय निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८० रहेको छ।

(ख) यो निर्देशिका भेरीगंगा नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाले निर्णय गरेको मिति देखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा:

- (क) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ख) “नगर कार्यपालिका” भन्नाले भेरीगंगा नगर कार्यपालिकालाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ग) “नगरपालिका” भन्नाले भेरीगंगा नगरपालिकालाई सम्झनुपर्दछ ।
- (घ) “प्रस्तावक” भन्नाले भेरीगंगा नगरपालिका भित्र सार्वजनिक शौचालय निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापन मध्ये कुनै एक वा सबै कार्य गर्न नगरपालिका समक्ष प्रस्ताव पेश गरेको व्यक्ति, संस्था/कम्पनीलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ङ) “व्यवस्थापक” भन्नाले प्रचलित कानूनबमोजिम भेरीगंगा नगरपालिका भित्र सार्वजनिक शौचालय निर्माण, सेवा सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने जिम्मा पाएको व्यक्ति वा संस्था वा कम्पनीलाई सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले निर्माण स्वामित्व ग्रहण, सञ्चालन र हस्तान्तरण वा निर्माण, सञ्चालन र हस्तान्तरण प्रणालीबाट निश्चित समयवधीका लागि सेवा सञ्चालन गर्ने जिम्मा पाएको सञ्चालकलाई समेत जनाउँदछ ।
- (च) “राजश्व” भन्नाले यो निर्देशिका बमोजिम सार्वजनिक शौचालय सेवा शुल्क वापत सङ्कलन हुन आउने रकम, जरिवाना तथा क्षतिपूर्ति, वाह्य विज्ञापन वापत प्राप्त हुने आम्दानी तथा यो निर्देशिकाको प्रचलनबाट प्राप्त हुने अन्य आयलाई सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले त्यस्तो रकमबाट प्राप्त हुने व्याज वा अन्य आम्दानी समेतलाई जनाउँदछ ।
- (छ) “सञ्चालक” भन्नाले सार्वजनिक शौचालयको सेवा सञ्चालन, रेखदेख, मर्मत सम्भार लगायतको व्यवस्थापन गर्न जिम्मा पाएको प्रस्तावकलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ज) “सम्झौता” भन्नाले भेरीगंगा नगरपालिका र व्यवस्थापक वा सञ्चालक बीच भएको सार्वजनिक शौचालय निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापन सम्बन्धमा गरिएको द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय लिखित करारलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (झ) “सार्वजनिक शौचालय” भन्नाले नगरपालिका वा कुनै निजी कम्पनी वा संस्थाले निर्माण गरी वा गर्न लगाई सार्वजनिक प्रयोगमा ल्याएको वा सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत कुनै संस्थाले निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइएका वा व्यापारिक संस्था मल/डिपार्टमेण्ट स्टोर/ग्रोसेरी/मार्ट तथा

यस प्रकारका विक्री/प्रदर्शनी स्थलमा सार्वजनिक प्रयोगमा रहेका वा पेट्रोल पम्प वा सरकारी बैङ्क/वित्तिय संस्था, विद्यालय लगायतका सार्वजनिक संस्थाका कार्यालय भवनमा रहेका सेवाग्राही र सर्वसाधारणले प्रयोग गर्ने गरी बनाइएका शौचालयहरूलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ञ) “शाखा” भन्नाले भेरीगंगा नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाई तथा वातावरण शाखालाई सम्झनुपर्दछ ।

३. उद्देश्य: देहायका उद्देश्य पूर्तिका लागि यो निर्देशिका तयार गरी लागु गरिएको छ:

- (क) सार्वजनिक शौचालयहरूको निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापनको प्रकृया र प्रणाली सम्बन्धमा अवधारणागत प्रष्टता कायम गर्नु,
- (ख) सार्वजनिक शौचालयहरूको भौतिक गुणस्तर तथा सेवा सञ्चालन स्तर निर्धारण गर्नु,
- (ग) विभिन्न खालका अपाङ्गता भएका मानिसहरू, महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकहरूको सार्वजनिक शौचालयमा सहज पहुँच हुने व्यवस्थाको सुनिश्चिता गर्नु,
- (घ) सार्वजनिक शौचालयको दैनिक व्यवस्थापनमा सुधार ल्याई सेवाको गुणस्तर कायम राख्नु,
- (ङ) सार्वजनिक शौचालय सेवा विस्तार गरी सो को निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापनमा दिगोपना ल्याउनु ।

परिच्छेद २

सार्वजनिक शौचालयको वर्गिकरण

४. सार्वजनिक शौचालयको वर्गिकरण: यो निर्देशिका लागु हुनुपूर्व नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका वा यो निर्देशिका लागु भएपछि निर्माण भएका सार्वजनिक शौचालयहरूलाई भेरीगंगा नगरपालिकाले देहायबमोजिम वर्गिकरण गर्न सक्नेछ:

(१) **बनावटका आधारमा:** बनावटका आधारमा आफ्नो क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक शौचालयहरूलाई नगर कार्यपालिकाले निर्माण गरी देहाय बमोजिम वर्गिकरण गर्न सक्नेछ:

- क) साना   ख) मध्यमौला   ग) ठूला

(२) सुविधाका आधारमा: शौचालयमा उपलब्ध सुविधा तथा शौचालय वरिपरीको वातावरण समेतका आधारमा आफ्नो क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक शौचालयहरूलाई नगर कार्यपालिकाले निर्माण गरी देहायबमोजिम वर्गिकरण गर्न सक्नेछ:

क) सामान्य ख) आधुनिक ग) स्वचालित वा इ-ट्वाइलेट

(२) उपदफा (१) र (२) बमोजिम वर्गिकरण गर्दा अनुसूची-१ मा उल्लेख भएको मापदण्डलाई आधार मान्नुपर्नेछ।

परिच्छेद-३

सार्वजनिक शौचालयको निर्माण र व्यवस्थापन

५. **अध्ययन गर्नुपर्ने:** सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्नु अघि भेरीगंगा नगरपालिकाले देहायका विषयमा अध्ययन गर्नु वा गराउनु पर्नेछ:

- (क) आवश्यक तथा उपयुक्त स्थानको छनौट,
- (ख) सार्वजनिक शौचालयको ड्रइङ्ग, डिजाइन सहितको नमुना (Prototype),
- (ग) लागत पूर्वानुमान,
- (घ) सेवा सञ्चालन र व्यवस्थापनको विधि,
- (ग) प्रयोगकर्तामैत्री बनाउन आवश्यक पर्ने प्राविधिक पक्ष
- (च) सेवाको दिगोपना

६. **स्थान छनौट:** सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने उपयुक्त स्थान छनौट र आवश्यक सहजीकरणका लागि भेरीगंगा नगरपालिकाले पहल गर्नेछ। यदि सरकारी वा सार्वजनिक स्थान उपलब्ध नभएको तर सो स्थानमा अति आवश्यक भएमा निजी घर वा पसल, क्वल वा सरकारी अथवा सार्वजनिक विद्यालयमा पनि शौचालय निर्माण र संचालन गर्न गराउन सक्नेछ।

७. **सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने वा गराउने सम्बन्धि विधि:** प्रचलित कानूनको परिधिभित्र रही भेरीगंगा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र देहायबमोजिमको विधि मध्ये कुनै एक वा एक भन्दा बढि विधिको अवलम्बन गरी सार्वजनिक शौचालयको निर्माण गर्न, गराउन सक्नेछ:

- (क) भेरीगंगा नगरपालिकाको आफ्नै खर्चमा प्रचलित कानूनबमोजिम निर्माण सेवा खरिद गरी
- (ख) प्रचलित कानूनबमोजिम सार्वजनिक, निजी, सहकारी साभेदारी प्रकृया अवलम्बन गरी

- (ग) दातृ निकायसँगको द्वीपक्षीय सम्झौताका आधारमा
- (घ) कुनै सार्वजनिक वा निजी संस्थाको कर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्व योजना (Corporate Social Responsibility Plan) अन्तर्गत द्वीपक्षीय वा बहुपक्षीय सहकार्यको सिद्धान्तमा आधारित रही

८. व्यवस्थापन विधि:

(१) प्रचलित कानूनको परिधिभित्र रही भेरीगंगा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र रहेका वा निर्माण हुने आफ्नो स्वामित्व वा जिम्मेवारीभित्रको सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्थापन देहायबमोजिमको विधि मध्ये कुनै एक वा एक भन्दा बढि विधिको अवलम्बन गरी गर्न, गराउन सक्नेछ:

- (क) आफ्नै स्रोत, साधन, क्षमताको प्रयोग गरी भेरीगंगा नगरपालिका आफैले सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने
- (ख) व्यवस्थापन करार मार्फत कुनै संस्था वा निजी कम्पनी वा व्यक्तिलाई दिने
- (ग) निर्माण स्वामित्व ग्रहण, सञ्चालन र हस्तान्तरण
- (घ) निर्माण, सञ्चालन र हस्तान्तरण
- (ङ) व्यवस्थापनर सञ्चालन
- (च) प्रचलित कानूनबमोजिम भेरीगंगा नगरपालिकालाई उपयुक्त लागेको अन्य कुनै विधि

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख), (ग), (घ), (ङ) र (च) बमोजिम कार्य गर्ने प्रयोजनका लागि भेरीगंगा नगरपालिका पक्ष भई सम्झौता गर्दा यो निर्देशिकामा अन्यत्र लेखिएका कुराहरूका अतिरिक्त देहायमा उल्लेखित विषयलाई अनिवार्य रूपमा सम्झौतापत्रमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ:

- (क) सार्वजनिक शौचालयको निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्दा यो निर्देशिकाको पूर्ण पालना गर्ने
- (ख) सार्वजनिक शौचालयको सरसफाई नियमित गरी हरेक क्षण शौचालयलाई प्रयोग योग्य बनाइराख्ने
- (ग) सार्वजनिक शौचालयको सरसफाई गर्दा प्रयोग गरिने सामग्री गुणस्तरयुक्त र मानव स्वास्थ्यमैत्री हुनुपर्ने
- (घ) आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक शौचालयको नियमित मर्मतसंभार गरी हरेक क्षण प्रयोग योग्य अवस्थामा राख्ने

- (ङ) सार्वजनिक शौचालयमा रहेका उपकरणसँधै चालु हालतमा राख्ने
 (च) नगरपालिकाले तोकिएको शुल्क भन्दा बढी शुल्क उठाउन नपाउने
 (छ) तोकिएको स्थानमा निर्धारित ढाँचामा मात्र विज्ञापन राख्ने
 (ज) खण्ड (छ) बमोजिम विज्ञापन गर्दा प्रचलित कानूनमा विज्ञापन गर्न निषेध गरिएको विषय वा नेपाल सरकार वा भेरीगंगा नगरपालिकाले निर्णय गरी विज्ञापन गर्न मनाही गरिएको कुनै पनि विषयमा विज्ञापन गर्न निषेध गर्ने
 (झ) प्रस्ताव आप्दान गर्दा उल्लेख गरिएकोमा बाहेक अन्य अवस्थामा भेरीगंगा नगरपालिकाले आर्थिक सहयोग वा खर्च व्यहोर्ने गरी अन्य कुनै सहयोग उपलब्ध नगराउने
 (ञ) सम्भौताको म्याद र म्याद थप गर्ने विधि तथा म्याद थपिने अवधि
 (ट) निर्माण, स्वामित्व ग्रहण, सञ्चालन र हस्तान्तरण तथा निर्माण सञ्चालन र हस्तान्तरण विधि अन्तर्गत सार्वजनिक शौचालय निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापनको जिम्मा लिएका सञ्चालक वा व्यवस्थापकसँग गरिएको सम्भौताको म्याद हस्तान्तरणको प्रकृया पूरा नगरी थप नगर्ने
 (ठ) भेरीगंगा नगरपालिकालाई थप आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने तथा भेरीगंगा नगरपालिकाको हित विपरित हुने विषय समावेश नगर्ने
 (ड) भेरीगंगा नगरपालिकाले अनुगमन गरी दिएको सुझाव कार्यान्वयन गर्ने
 (३) उपदफा (१) को खण्ड (ख), (ग), (घ) र (ङ) बमोजिमको विधि अवलम्बन गर्दा इच्छुक प्रस्तावकहरू बीच प्रचलित कानूनबमोजिम पर्याप्त प्रतिस्पर्धा हुने गरी गर्नुपर्दछ ।

५. जनशक्ति व्यवस्थापन:

- (क) दफा (८)को उपदफा (१) को खण्ड (ख), (ग), (घ) र (ङ) बमोजिम सार्वजनिक शौचालयको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न सञ्चालक वा व्यवस्थापकसँग अनुसूची-२ मा उल्लेख गरिए अनुरूप न्यूनतम् जनशक्ति हुनुपर्दछ ।
 (ख) उपदफा (१) बमोजिमको जनशक्तिलाई काममा लगाउनुपूर्व सञ्चालक वा व्यवस्थापकले त्यस्ता कामदारसँग लिखित करार गर्नुपर्दछ ।
 (ग) सार्वजनिक शौचालयको सञ्चालक वा व्यवस्थापकले नियमित सरसफाई र सञ्चालनमा काम गर्ने कामदारको पेशागत स्वस्थ र सुरक्षाको उचित प्रवन्ध गर्नुपर्दछ ।

- (घ) सञ्चालक वा व्यवस्थापकले आफूले काममा लगाएको कामदारलाई करार सम्भौतामा तोकिएबमोजिमको पारिश्रमिक तथा सुविधा उपलब्ध गराउनुपर्दछ तर पारिश्रमिक तोक्दा नेपाल सरकारले तोकेको न्यूनतम् ज्यालादर भन्दा कम हुने गरी तोक्न पाइनेछैन ।

परिच्छेद-४

प्रविधि, सुविधा र सरसफाई

१०. प्रविधि उपयोग गर्नुपर्ने:

- सार्वजनिक शौचालयको सञ्चालन र व्यवस्थापनका देहायका क्षेत्रमा वातावरणमैत्री प्रविधि उपयोग गर्ने कार्यलाई सञ्चालक वा व्यवस्थापकले प्राथमिकता दिनु पर्दछः
 (क) नियमित सरसफाई कार्यमा,
 (ख) स्वच्छ उर्जाको उपयोगमा
 (ग) स्वचालित पद्धति (Automation) को उपयोगमा
 (घ) आम्दानी खर्चको व्यवस्थापन र भेरीगंगा नगरपालिकालाई सोको प्रतिवेदन गर्ने कार्यमा
 (ङ) आकासे पानी सङ्कलन र पानीको किफायती उपयोग गर्ने कार्यमा
 (च) दिसा, पिसाव प्रशोधन गर्ने कार्यमा
 (छ) सार्वजनिक शौचालयलाई प्रयोगकर्ता मैत्री बनाउने कार्यमा
 (ज) वरिपरीको वातावरण स्वच्छ बनाई राख्ने कार्यमा

११. सार्वजनिक शौचालयमा हुनुपर्ने सुविधा:

- (१) भेरीगंगा नगरपालिका भित्रका सार्वजनिक शौचालयहरूमा देहायबमोजिमको न्यूनतम् सुविधा हुनुपर्दछः
 (क) सफा पानी, सावुन, ऐना, कपडा/भोला भुण्ड्याउने हुक
 (ख) विजुली वृत्ति तथा प्रकाश व्यवस्था र क्रस भ्याण्टिलेशन
 (ग) शौचालय जान आउन प्रयोग हुने सजिलो बाटो
 (घ) शौचालय भित्र हवील चेर घुम्न मिल्ने ठाउँ तथा अन्य प्रयोगकर्ता मैत्री सुविधा
 (ङ) महिला शौचालय भित्र महिनावारी प्याड फेर्ने सुविधा, प्याड फाल्ने भाँडो (बिर्को भएको)
 (च) उचित सुरक्षा प्रवन्ध

- (छ) उठ्ठन, बस्न सजिलो हुने खालको व्यवस्था
 (ज) सजिलो ढोका तथा चुकुल
 (झ) आपत पर्दाबजाउन मिल्ने घण्टी र सो को स्वीच
 (ञ) बुझिने खालको सङ्केत चिह्न तोकिएको
 (ट) म्यानुअलमा तोकिएबमोजिमको नियमित सरसफाई
 (२) भेरीगंगा नगरपालिका भित्रका सार्वजनिक शौचालयहरूमा सञ्चालक वा व्यवस्थापकले देहायबमोजिमको थप सुविधा प्रवन्ध गर्न सक्नेछः
 (क) स्नान कक्ष,
 (ख) सैलुन, व्युटी पार्लर
 (ग) चमेना गृह
 (घ) बिक्री कक्ष
 (ङ) छोटो समयका लागि लगेज/व्यागेज राख्ने सशुल्क सुविधा
 (च) स्वचालित प्रणाली
 (छ) स्यानिटरी प्याडको उपलब्धता तथा प्याड डिस्पोजल सुविधा
 (ज) बच्चा राख्ने, कपडाफेर्ने तथा दुग्धपान गराउने कक्ष

१२. सरसफाई विधि:

- सञ्चालक वा व्यवस्थापकले सार्वजनिक शौचालयको दैनिक सरसफाईको देहायबमोजिम उचित प्रवन्ध गर्नुपर्दछः
 (क) सार्वजनिक शौचालय प्रयोग समयमा सधैं सफा रहनुपर्ने
 (ख) हरेक दिन विहान शौचालय सेवा शुरु हुनु अघि तोकिएको म्यानुअल बमोजिम सफाई गर्नुपर्ने
 (ग) सरसफाईमा प्रयोग हुने सामग्री पर्याप्त उपलब्ध हुनुपर्ने
 (घ) सरसफाईमा प्रयोग हुने सामग्री गुणस्तरयुक्त हुनुपर्ने तथा मानव स्वास्थ्य मैत्री सामग्री मात्र प्रयोग गर्नुपर्ने
 (ङ) अनुसूची-३ मा उल्लेखित सरसफाई म्यानुअलको पालना गर्ने

१३. धुम्रपान क्षेत्र तोक्नुपर्ने:

- (१) सञ्चालक वा व्यवस्थापकले दफा (४) को उपदफा (२) को खण्ड (ख) र (ग) बमोजिमका सार्वजनिक शौचालय परिसरमा सम्भव भएसम्म धुम्रपान क्षेत्र तोक्नुपर्नेछ, र तोकिएको क्षेत्रमा प्रष्ट देखिने गरी सङ्केत चिह्न राख्नुपर्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम धुम्रपान क्षेत्र तोकिएकोमा तोकिएको क्षेत्रमा बाहेक सार्वजनिक शौचालय परिसरको अन्य कुनै पनि क्षेत्रमा चुरोट, बिडी, खैनी, पानपराग, पान तथा अन्य सुर्तिजन्य पदार्थ सेवन गर्न निषेध गरिनु पर्नेछ ।
 (३) निषेधित क्षेत्रमा चुरोट, बिडी, खैनी, पानपराग, पान तथा अन्य सुर्तिजन्य पदार्थ सेवन गरेमा सञ्चालक वा व्यवस्थापकले प्रति पटक रु. २०० जरिवाना गरी सो को निस्सा सम्बन्धित व्यक्तिलाई दिनेछ ।
 (४) दफा (३) बमोजिम जरिवाना गरिएकोमा जरिवाना वापत प्राप्त रकमलाई सञ्चालक वा व्यवस्थापकले सार्वजनिक शौचालयको मर्मत सम्भार कोषमा राख्न पाउनेछ ।

१४. चुरोट, सुर्तिजन्य पदार्थ तथा मदिरा बिक्री र विज्ञापनमा निषेध:

- (१) बिक्री कक्ष वा प्रदर्शनी कक्षको सुविधा भएको सार्वजनिक शौचालयको बिक्री कक्ष वा प्रदर्शनी कक्षमा चुरोट, बिडी तथा सुर्तिजन्य पदार्थ, पान, पानपराग, गुट्टुखा जस्ता स्वास्थ्यका लागि हानिकारक वा शौचालय बढी फोहर हुने वस्तु र मदिरा बिक्री बितरण गर्न, त्यस्ता पदार्थको विज्ञापन वा प्रदर्शनी गर्न निषेध गर्नुपर्नेछ ।
 (२) अन्यत्र खरिद गरी ल्याइएका उपदफा (१) बमोजिम निषेध गरिएका पदार्थ तथा मदिरा सार्वजनिक शौचालय परिसरमा उपयोग गर्न समेत निषेध गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद-५

सेवा शुल्क निर्धारण तथा राजश्व बाडफाँड

१५. सेवा शुल्क निर्धारण:

- (१) भेरीगंगा नगरपालिकाको स्वामित्व वा जिम्मेवारी भित्रको सार्वजनिक शौचालयको सेवा शुल्क नगरसभाले तोक्न सक्नेछः
 (२) उपदफा(१) बमोजिम शुल्क निर्धारण गर्नुपूर्व भेरीगंगा नगरपालिकाले देहायका विषयमा विश्लेषण गरी सो को आधारमा शुल्क निर्धारण गर्नु पर्नेछः
 (क) सार्वजनिक शौचालयको वर्गिकरण
 (ख) सार्वजनिक शौचालय निर्माणमा लगानी भएको रकम
 (ग) सार्वजनिक शौचालयमा उपलब्ध सुविधा

- (घ) सार्वजनिक शौचालयमा उपयोग गरिएको प्रविधि तथा उपकरण
- (ङ) सार्वजनिक शौचालयको सरसफाई स्तर र सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा गरिएको खर्च
- (च) आन्तरिक प्रतिफल दर र मुनाफा
- (३) भेरीगंगा नगरपालिकाले सार्वजनिक शौचालयको सेवा शुल्क निर्धारण कार्यमा सघाउ पुऱ्याउन सरोकारवालाहरुसमेत रहेको एक समिति गठन गर्न सक्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिमगठित समितिले उपदफा (२) मा उल्लेखित विषयको विश्लेषण गरी सो को आधारमा भेरीगंगा नगरपालिका समक्ष सेवा शुल्क प्रस्ताव गर्नुपर्नेछ ।
- (५) नगरसभाबाट निर्णय नगरी सेवा शुल्कमा कुनै परिवर्तन गर्न पाइनेछैन ।

१६. सेवा शुल्क सङ्कलन सम्बन्धि व्यवस्था:

- (१) भेरीगंगा नगरपालिकाले नगरसभाबाट निर्णय गरी तोकेको सार्वजनिक शौचालय सेवा शुल्क सञ्चालक वा व्यवस्थापकले सङ्कलन गर्नुपर्दछ ।
- (२) सञ्चालक वा व्यवस्थापकले आफूले सङ्कलन गरेको सेवा शुल्क तथा अन्य आम्दानीको हिसावकिताव भेरीगंगा नगरपालिकाले तोकेको ढाँचामा वार्षिक लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन भेरीगंगा नगरपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१७. सेवा शुल्क बाँडफाँड सम्बन्धि व्यवस्था:

सार्वजनिक शौचालय सेवा शुल्क वापत सङ्कलित रकम तथा अन्य आम्दानीको बाँडफाँड भेरीगंगा नगरपालिकाले सेवा निर्माण सञ्चालन र व्यवस्थापनका लागि प्रस्ताव आह्वान गर्दा त्यस्तो प्रस्तावमा तोकेको शर्त वा भेरीगंगा नगरपालिका र सञ्चालक वा व्यवस्थापक बीचको सम्झौतामा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-६

तितिघ

१८. सार्वजनिक शौचालय प्रयोगकर्ताले पालना गर्नुपर्ने आचरणहरु:

- (१) सार्वजनिक शौचालय प्रयोगकर्ताले शौचालय परिसरभित्र अनुसूची-४ मा उल्लेख भएबमोजिमको आचरणको पालना गर्नुपर्नेछ ।
- (२) सार्वजनिक शौचालयको प्रयोगकर्ताले उपदफा (१) बमोजिम पालना गर्नुपर्ने आचरणको सूची शौचालय परिसरमा सबैले देख्ने ठाउँमा सार्वजनिक सूचनाका रूपमा टाँस गर्नु वा प्रदर्शन गर्नुपर्दछ ।

- (३) उपदफा (१) बमोजिमको आचरण उल्लङ्घन गर्ने प्रयोगकर्तालाई प्रति पटक रु.२००। जरिवाना र सार्वजनिक शौचालयको सम्पत्तिमा हानी नोक्सानी भएकोमा सो को मर्मत सम्भार वा नयाँ जडान गर्न लाग्ने सम्पूर्ण खर्च क्षतिपूर्ति वापत असुल गरिनेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम जरिवाना गरिएको तथा क्षतिपूर्ति भराइएकोमा सो वापत प्राप्त रकम सञ्चालक वा व्यवस्थापकले सार्वजनिक शौचालयको मर्मत सम्भार कोषमा राख्न पाउनेछ ।

१९. मर्मत कोषको व्यवस्था:

- (१) सार्वजनिक शौचालयको सञ्चालक वा व्यवस्थापकले सार्वजनिक शौचालयको छुट्टै मर्मत सम्भार कोषको स्थापना गर्नेछ साथै उक्त कोषमा मुनाफा भएको रकम जम्मा गर्नुपर्नेछ, र सो कोषमा जम्मा भएको रकमबाट शौचालयको नियमित मर्मत सम्भार गर्नुपर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै लेखिएको भएतापनि सार्वजनिक शौचालयमा आवश्यकता अनुरूप मर्मत कार्य सँधै प्रयोग योग्य बनाई राख्नु सञ्चालक वा व्यवस्थापकको कर्तव्य हुनेछ ।

२०. संयन्त्र रहने:

- (१) भेरीगंगा नगरपालिकामा सार्वजनिक शौचालयको नियमित निगरानी तथा अनुगमनको जिम्मेवारी भेरीगंगा नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाई तथा वातावरण शाखाको हुनेछ ।
- (२) यो निर्देशिकाको कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा उपदफा (१) बमोजिमको शाखा वा संस्थागत प्रबन्ध गरिएको निकायले भेरीगंगा नगरपालिकाले सुम्पेको अन्य कामका अतिरिक्त सार्वजनिक शौचालय व्यवस्थापन सम्बन्धमा सम्पर्क विन्दुको रूपमा पनि कार्य गर्नेछ ।

२१. सार्वजनिक शौचालय भएका वा सञ्चालन गर्ने अन्य संस्थाको भूमिका:

- (१) आफ्नो भवन वा भवन परिसरमा सार्वजनिक शौचालय भएका कुनै निजी कम्पनी तथा संस्था, व्यापारिक संस्था (मल/डिपार्टमेण्ट स्टोर/गोसेरी/मार्ट तथा यस प्रकारका बिक्री/प्रदर्शनी स्थल), सरकारी वा बैङ्क/वित्तिय संस्थाका कार्यालय, विद्यालय लगायतका सार्वजनिक संस्थाका कार्यालयले सार्वजनिक शौचालयको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्दा वा गर्न लगाउँदा यो निर्देशिकामा उल्लेखित सुविधा सम्बन्धि विषय, प्रयोगकर्ताको आचरण

- सम्बन्धि विषय, सार्वजनिक शौचालयको वर्गिकरणको मापदण्ड सम्बन्धि विषय वा सरसफाई म्यानुअलको पालना गर्नुपर्दछ ।
- (२) सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत कुनै संस्थाले निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइएका वा सार्वजनिक प्रयोगमा रहेका सार्वजनिक शौचालयको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्दा वा गर्न लगाउँदा यो निर्देशिकामा उल्लेखित सुविधा सम्बन्धी विषय, प्रयोगकर्ताको आचरण सम्बन्धी विषय, सार्वजनिक शौचालयको वर्गिकरणको मापदण्ड सम्बन्धि विषय तथा सरसफाई म्यानुअलको पालना गर्नुपर्दछ ।
- (३) पेट्रोल पम्प वा भवनमा रहेका सेवाग्राही तथा सर्वसाधारणले प्रयोग गर्ने गरी बनाइएका शौचालयहरूको सार्वजनिक शौचालयको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्दा वा गर्न लगाउँदा यो निर्देशिकामा उल्लेखित सुविधा सम्बन्धि विषय, प्रयोगकर्ताको आचरण सम्बन्धि विषय, सार्वजनिक शौचालयको वर्गिकरणको मापदण्ड सम्बन्धी विषय तथा सरसफाई म्यानुअलको पालना गर्नुपर्दछ ।

२२. अनुगमन, मुल्याङ्कन र सुझाव तथा सिफारिश:

- (१) भेरीगंगा नगरपालिकामा रहेको अनुगमन समितिले भेरीगंगा नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाई तथा वातावरण शाखासँग समन्वयमा भेरीगंगा नगरपालिकाको स्वामित्व वा जिम्मेवारीमा रहेका तथा दफा (२१) बमोजिम सञ्चालन र व्यवस्थापनमा रहेका भेरीगंगा नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सार्वजनिक शौचालयहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापनका बारेमा समय समयमा अनुगमन गर्न सक्नेछ ।
- (२) अनुगमन समितिले अनुगमनका क्रममा सार्वजनिक शौचालय सञ्चालन र व्यवस्थापन वा नियमित सरसफाई वा मर्मत सम्भार कार्यमा कुनै त्रुटी वा कमी कमजोरी देखेमा त्यस्तो कमी कमजोरी हटाउन सञ्चालक वा व्यवस्थापकलाई तत्काल मौखिक वा लिखित सुझाव दिन सक्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम अनुगमन समितिले सुझाव दिँदा सञ्चालक वा व्यवस्थापकसँग भेरीगंगा नगरपालिकाले गरेको सम्झौता तथा निर्देशिकामा उल्लेखित सरसफाई म्यानुअल र अन्य प्रावधानको परिधिभित्र रही दिनुपर्ने छ ।

- (४) उपदफा (३) बमोजिम अनुगमन समितिले दिएको सुझाव सार्वजनिक शौचालयको सञ्चालक वा व्यवस्थापकले कार्यान्वयन गरी सो को जानकारी अनुगमन समितिलाई दिनुपर्नेछ ।
- (५) अनुगमन समितिले आफूले गरेको प्रत्येक अनुगमन कार्य र सो को नतिजा समेत समावेश गरिएको चौमासिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रमुख मार्फत नगरपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्दछ ।
- (६) दफा (२०) बमोजिम भेरीगंगा नगरपालिकामा रहने संयन्त्रले अनुगमन कार्यमा अनुगमन समितिको निर्देशन अनुरूप कार्य गर्नुपर्दछ र अनुगमन समितिको अभिलेख तथा कागजातहरू जिम्मा लिई संरक्षण गरिराख्नु पर्दछ ।

२२. संशोधन र व्याख्या:

- (१) यो निर्देशिकामा संशोधन वा परिमार्जन गर्ने अधिकार नगर कार्यपालिकालाई रहनेछ ।
- (२) यो निर्देशिकाको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा उत्पन्न भएमा त्यस्तो बाधा फुकाउन नगर कार्यपालिकाले आवश्यक निर्णय लिने सक्नेछ । भेरीगंगा नगरपालिकाले लिएको त्यस्तो निर्णय यो निर्देशिकाको अङ्ग हुनेछ ।

अनुसूची-१
(दफा (४) को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)
सार्वजनिक शौचालय वर्गिकरणको मापदण्ड

क. बनावटका आधारमा सार्वजनिक शौचालयको वर्गिकरण मापदण्ड			
क्र. सं.	साना	मभ्यौला	ठूला
१	लोड वियरिङ/ कङ्क्रीट फ्रेम /स्टील फ्रेम	कङ्क्रीट फ्रेम/स्टील फ्रेम	कङ्क्रीट फ्रेम/स्टील फ्रेम
२	महिला/पुरुष दुवैका लागि कम्तिमा एक/एक वटा छुट्टाछुट्टै शौचस्थल भएको	महिला/पुरुष दुवैका लागि कम्तिमा तीन/तीन वटा छुट्टाछुट्टै र अपाङ्गमैत्री शौचस्थल भएको	महिला/पुरुष दुवैका लागि कम्तिमा पाँच/पाँच वटा छुट्टाछुट्टै अपाङ्गमैत्री/तेस्रो लिङ्गी मैत्री शौचस्थल भएको
२	न्युनतम् सुविधा भएको	न्युनतम् सुविधा भएको, स्नान कक्ष, सैलुन, स्यानिटरी प्याड उपलब्ध हुने थप व्यवस्था भएको, शिशु राख्ने, कपडा फेर्ने तथा दग्धपान गराउने कक्षको व्यवस्था भएको	सबै न्युनतम् तथा थप सुविधा भएको
३	शौचालय परिसरमा खुल्ला स्थल नभएको	शौचालय परिसरमा खुल्ला स्थल/हरियाली स्थल भएको	शौचालय परिसरमा पर्याप्त खुल्ला स्थल भएको/हरियाली स्थल भएको
४	शौचालय परिसरमा व्यापारजन्य कृयाकलापका लागि छुट्टै स्थान नभएको	शौचालय परिसरमा तीन वटासम्म स-साना विक्री कक्ष वा व्यवसायिक कक्षका लागि स्थान उपलब्ध भएको	शौचालय परिसरमा पाँच वटासम्म विक्री कक्ष वा व्यवसायिक कक्षका लागि स्थान उपलब्ध भएको
५	विज्ञापनका लागि शौचालय परिसर वा शौचालयभित्र समित स्थान उपलब्ध भएको	विज्ञापनका लागि शौचालय परिसर वा शौचालय भित्र उचित स्थान उपलब्ध भएको	विज्ञापनका लागि शौचालय परिसर वा शौचालयभित्र पर्याप्त स्थान उपलब्ध भएका

ख. सुविधाका आधारमा सार्वजनिक शौचालयको वर्गिकरण मापदण्ड

क्र. सं.	सामान्य	आधुनिक	स्वचालित इ-ट्वाइलेट
१	कङ्क्रीट फ्रेस/स्टील फ्रेम	कङ्क्रीट फ्रेस/स्टील फ्रेम	कङ्क्रीट फ्रेस/स्टील फ्रेम
२	सबै न्युनतम् सुविधा उपलब्ध भएको	सबै न्युनतम् सुविधा उपलब्ध भएको, स्नान कक्ष, सैलुन, व्युटीपार्लर, सामान्य कफी सप, स्यानिटरी प्याड उपलब्ध हुने तथा डिस्पोज गर्ने थप सुविधाको व्यवस्था भएको	सबै न्युनतम् तथा थप सुविधा उपलब्ध भएको
३	वाल पेन्ट, फ्लेक्स, नियोन साइन जस्ता परम्परागत माध्यमबाट बाह्य विज्ञापन गर्ने सुविधा भएको	विद्युतिय माध्यमबाट बाह्य विज्ञापन गर्ने सुविधा भएको	यिद्युतिक माध्यमबाट बाह्य विज्ञापन गर्ने सुविधा भएको
४	शौचालय सञ्चालनमा प्रविधिको उपयोग नगरिएको, म्यानुअली काम हुने	सरसफाई कार्यमा सामान्य प्रविधि उपयोग हुने, प्रयोगकर्तामैत्री बनाउन प्रविधि प्रयोग भएको	विद्युतिय स्वचालित प्रणाली जडान गरिएको
५	आकाशे पानी सङ्कलन गरी उपयोग गर्ने व्यवस्था अनिवार्य भएको	आकाशे पानी सङ्कलन गरी उपयोग गर्ने व्यवस्था अनिवार्य भएको	पानी कम प्रयोग हुने भएकोले आकाशे पानी सङ्कलन प्रणाली नचाहिने
६	दिसा-पिसाब निष्काशनका लागि ढल प्रयोग गर्नुपर्ने	दिसा-पिसाब निष्काशनका लागि ढल प्रयोग गर्नुपर्ने	दिसा-पिसाब प्रशोधनको सुविधा भएकोले ढल नचाहिने
७	सरसफाई म्यानुअल अनुसार दैनिक सफाई गर्ने व्यवस्था भएको	सरसफाई म्यानुअल अनुसार नियमित सरफाई गर्ने व्यवस्था भएको, पूर्ण रुपमा दुर्गन्धमुक्त वातावरण सामान्य भएको	सरसफाई म्यानुअल अनुसार नियमित सरफाई गर्ने स्वचालित व्यवस्था भएको, पूर्ण रुपमा दुर्गन्ध मुक्त एवम स्वच्छ वातावरण भएको
८	नवीकरणीय उर्जा प्रयोग गर्ने व्यवस्था भएको (७५%)	नवीकरणीय उर्जा प्रयोग गर्ने व्यवस्था भएको (५०%)	नवीकरणीय उर्जा प्रयोग गर्ने व्यवस्था भएको (२५%)

अनुसूची-२

(दफा (८) को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

उपलब्ध हुनुपर्ने न्यूनतम जनशक्ति

क. बनावटका आधारमा वर्गिकृत सार्वजनिक शौचालय सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्ति

क्र.सं.	जनशक्ति विवरण	शौचालयको किसिम/कर्मचारी संख्या			सिफ्ट
		साना	मझ्यौला	ठुला	
१	सरसफाई कर्मचारी	२	४	६	२
२	सुपरभाइजर	१	१	२	१/१/२
३	लेखापाल/क्यासियर	-	-	-	आवश्यकतानुसार
४	प्राविधिक (सिष्टम अपरेटर)	-	१	-	आवश्यकतानुसार
५	माली/परिचारक/हेरालु	-	१	-	आवश्यकतानुसार

वा

ख. सुविधाका आधारमा वर्गिकृत सार्वजनिक शौचालय सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्ति

क्र.सं.	जनशक्ति विवरण	शौचालयको किसिम/कर्मचारी संख्या			सिफ्ट
		सामान्य	आधुनिक शौचालित	स्वचालित शौचालय	
१	सरसफाई कर्मचारी	२	४	४	२
२	सुपरभाइजर	-	२	२	०/२/२
३	लेखापाल/क्यासियर	-	-	-	आवश्यकतानुसार
४	प्राविधिक (सिष्टम अपरेटर)	-	२	२	०/२/२
५	माली/परिचारक/हेरालु	१	१	१	आवश्यकतानुसार

अनुसूची-३

(दफा (१२) सँग सम्बन्धित)

सार्वजनिक शौचालय सरसफाई म्यानुअल

- हरेक दिन विहान ५:०० बजे देखि राती ८:०० बजेसम्म भेरीगंगा नगरपालिकाको स्वामित्व वा जिम्मेवारीमा रहेका सार्वजनिक शौचालयहरू प्रयोगका लागि खुला राख्नुपर्दछ। आवश्यकता अनुसार समय परिवर्तन गर्न/हुन सक्नेछ।
- सरसफाई कर्मचारीले विहान ५:०० बज्नु अघि नै आफ्नो जिम्मामा रहेको सार्वजनिक शौचालय तथा शौचालय परिसरको पूर्ण सरसफाई गरिसक्नु पर्दछ।
- सरसफाई कर्मचारीले सार्वजनिक शौचालय सञ्चालक वा व्यवस्थापकबाट बुझिएको सरसफाई सामग्रीको जिम्मा लिई सो को पूर्ण सदुपयोग गर्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक शौचालयको सफाई गर्दा उपयुक्त सामग्री प्रयोग गरी शौचालय भित्र रहेका धारा, सिङ्ग, बेसिन, कमोड, प्यान, युरिनल तथा अन्य सबै वस्तु नियमितरूपमा सफा गर्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक शौचालय तथा शौचालय परिसर सफाई गर्दा भुईँ, भित्ता, सिलिङ, भ्याल-ढोका, विजुलीबत्तीको चिम र शौचालयमा रहेका अन्य वस्तु तथा स्थानको नियमित सफाई गर्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक शौचालय प्रयोमा रहेको बखत सफाई कर्मचारीले प्रत्येक दुई घण्टामा एक पटक शौचालयको भुईँ, कमोड, प्यान, युरिनल, धारा र ऐना सफा गर्नुपर्दछ तर कुनै ठाउँमा फोहर भएमा तत्काल सफा गरिहाल्नु पर्दछ।
- सफाई कर्मचारीले प्रत्येक चार घण्टामा एक पटक सञ्चालक वा व्यवस्थापकले उपलब्ध गराएको बास्नादार सामग्री सार्वजनिक शौचालय तथा शौचालय परिसरमा छर्कनु वा प्रयोग गर्नुपर्दछ।
- सफाई कर्मचारीले सफाई सामग्री तथा बास्नादार सामग्री प्रयोग गर्दा आफू र शौचालय प्रयोगकर्ताको स्वास्थ्य प्रतिकुल नहुने गरी मात्रा मिलाई प्रयोग गर्नुपर्दछ।
- सफाई कर्मचारीले आवश्यकतानुसार सङ्केत सूचनाहरू उपयुक्त स्थानमा राख्नुपर्दछ।
- कुनै प्रयोगकर्ताले पालना गर्नुपर्ने आचरणको पालना नगरेमा वा शौचालय वा शौचालय परिसरमा हानी नोक्सानी पुऱ्याउने कार्य गरेमा सफाई कर्मचारीले तत्काल रोक्ने प्रयत्न गरी सञ्चालक वा व्यवस्थापक वा निजले खटाएको सुपरभाइजरलाई खबर गर्नुपर्दछ।

११. सफाई कर्मचारीले नियमित रूपमा शौचालय परिसरमा कागजका टुक्रा, चकलेट, चाउचाउका खोल जस्ता कसिङ्गर नियन्त्रण गर्नुपर्दछ, तथा त्यस्ता कसिङ्गर देखासाथ सङ्गलन गरी डष्टवीनमा राख्नुपर्दछ ।
१२. सञ्चालक वा व्यवस्थापकले छुट्टै व्यवस्था गरेकोमा बाहेक साना तथा मभ्यौला सार्वजनिक शौचालयका सफाई कर्मचारीहरूले शौचालय परिसरमा रहेका फूल, विरुवा तथा बगैचाको गोडमेल तथा रेखदेख गर्नुपर्दछ ।
१३. सफाई कर्मचारीले राती ८:०० बजे पछि सार्वजनिक शौचालय बन्द गर्नु अघि शौचालयको सामान्य सफाई गर्नुपर्दछ ।
१४. सार्वजनिक शौचालय वा शौचालय परिसरमा रहेका धारा, ऐना, चुकुल, हुक तथा कुनै संरचना विग्रेमा वा टुटफुट हुन गएमा सो को सूचना तत्काल सञ्चालक वा व्यवस्थापकलाई दिनुपर्दछ ।
१५. सफाई कार्यमा प्रयोग हुने औजार, उपकरण तथा सामग्री जिम्मा लिई सो को उचित सुरक्षा गर्नु सफाई कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।
१६. यो म्यानुअलको पूर्ण कार्यान्वयन गर्न सञ्चालक वा व्यवस्थापकले कुन कृयाकलाप कति बेला गर्ने भनी समय एकीन गरिएको कार्यतालिका तयार गरी सफाई कर्मचारीलाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

अनुसूची-४

(दफा (१८) को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

सार्वजनिक शौचालय प्रयोक्ताहरूले पालना गर्नुपर्ने आचरणहरू :

१. सार्वजनिक शौचालय प्रयोगकर्ताले तोकिएको शुल्क तिरी शौचालय सेवा उपयोग गर्नुपर्दछ ।
२. शौचालय परिसरमा कुनै प्रकारको होहल्ला वा भैँभगडा वा कसैप्रति कुनै खालको अमर्यादित व्यवहार गर्नुहुँदैन ।
३. शौचालय परिसरभित्र जथाभावी थुक्ने तथा फोहर गर्ने गर्नुहुँदैन ।
४. प्रयोगकर्ताले पान, सुर्ती, खैनी तथा गुटखा खाएर शौचालय परिसरमा जथाभावी थुक्न वा फोहर गर्नुहुँदैन ।
५. शौचालय वा शौचालय परिसरभित्र निर्दिष्ट स्थानमाबाहेक अन्यत्र धुमपान वा मद्यपान गर्नुहुँदैन ।
६. आफुले शौचालय प्रयोग गरिसकेपछि यथोचित सरसफाई गरी अर्को प्रयोगकर्ताका लागि प्रयोग योग्य बनाइदिनु पर्दछ ।
७. शौचालय वा शौचालय परिसरभित्र रहेका धारा, ऐना, चुकुल, हुक तथा अन्य कुनैपनि सामग्री र संरचना बिगार्ने वा तोडफोड गर्ने वा खराव नियत राखी निकाल्ने वा उप्काउने कार्य गर्नुहुँदैन ।
८. आफुले प्रयोग गर्नु अघि वा प्रयोगगर्ने क्रममा धारा, ऐना, चुकुल, हुक तथा अन्य कुनैपनि सामग्री र उपकरण बिग्रिएको पाइएमा तत्काल सफाई कर्मचारी वा सुपरभाइजरलाई जानकारी दिनुपर्दछ ।
९. शौचालय वा शौचालय परिसरभित्र अनावश्यक रूपमा बढी समय बस्नु हुँदैन ।
१०. शौचस्थलमा महिला, पुरुष वा अन्य प्रकारको प्राथमिकता छुट्याइएकोमा सोही अनुसार उपयोग गर्नुपर्दछ ।
११. शौचालय वा शौचालय परिसरमा रहेका अन्य प्रयोगकर्ताको गोपनीयता वा सुरक्षा वा मर्यादामा आँच आउने कुनैपनि कार्य गर्नुहुँदैन ।
१२. शौचालयभित्र प्रयोगकर्ताले ढोका खोल्दा वा लगाउँदा वा उपयोग गर्न पाउने कुनै सामग्री वा उपकरण उपयोग गर्दा सावधानीपूर्वक तथा किफायतीपूर्वक गर्नुपर्दछ ।
१३. शौचालय परिसरमा रहेको बगैँचा तथा फूल, विरुवा र गमलामा हानी पुऱ्याउने कार्य गर्नुहुँदैन ।

१४. शौचालय सफाई तथा सञ्चालनमा खटिएका कर्मचारीहरूसँग मित्रवत् एवं सहयोगी व्यवहार गर्नुपर्दछ ।
१५. भोला वा लेजर राख्ने लकर सुविधा भएको अवस्थामा बाहेक आफ्नो सामानको सुरक्षा प्रयोगकर्ता आफैँले गर्नुपर्दछ तर शौचस्थलमा सँगै लैजान नमिल्ने चिज वस्तु भए सो को जानकारी सफाई कर्मचारी वा सुपरभाइजरलाई गराई उनीहरूको जिम्मा छोड्न सकिनेछ । आइटम नखुलेको सामग्री जिम्मा लिन सफाई कर्मचारी वा सुपरभाइजर बाध्य हुनेछैन ।
१६. शौचालय परिसरमा तोकिएको शुल्क तिरी प्राप्त गर्न सकिने भनी तोकिएको सेवा उपयोग गर्न प्रयोगकर्ताले तोकिएको शुल्क तिर्नुपर्दछ, अन्यथा त्यस्तो सेवा प्रदान गर्न सञ्चालक वा व्यवस्थापक बाध्य हुनेछैन ।

आज्ञाले
कृष्ण प्रसाद पोखेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत